

Wetsvoorstel voor strafbaarstelling van “verheerlijking van terrorisme” biedt ruimte voor de verdere afbreuk van de democratische rechtsstaat

Eerder zijn in Nederland pogingen gewaagd tot de strafbaarstelling van het verheerlijken van terrorisme en de openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties. Zowel in 2005 als in 2016 zijn vergelijkbare wetsvoorstellen ingetrokken, in 2016 na de internetconsultatie en stevige kritiek. In dit jaar schreef de adviescommissie Strafrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten een helder advies, waarin zij afraadde tot de strafbaarstelling van het verheerlijken van terrorisme.¹ Vergelijkbare en nagenoeg dezelfde tegenargumenten zijn tegen het onderhavige wetsvoorstel aan te dragen. Op zowel juridisch als moreel vlak is dit wetsvoorstel onwenselijk. Het voorstel opent de deur naar politieke vervolging van activisten, journalisten, onderzoekers en demonstranten en perkt het recht op vrijheid van meningsuiting significant in. Niet alleen het risico op politieke vervolging neem toe door dit wetsvoorstel, ook de toename van racisme, discriminatie en willekeur zijn reële risico's. Vooral burgers uit gemarginaliseerde groepen lopen het verhoogde risico slachtoffer te worden van verdenkingen op basis van dit wetsvoorstel, helemaal nu in Nederland is vastgesteld dat er sprake is van institutioneel racisme.² Het “*War on Terror*” narratief en valse beschuldigen van terrorisme – afkomstig uit Westerse geopolitieke belangen – hebben voornamelijk mensen met een vermoedelijke Islamitische of Midden-Oosterse achtergrond geraakt, wat leidde tot desastreuze consequenties en aansluit op het voorgaande.

Daarnaast is een fundamenteel probleem in het onderhavige wetsvoorstel de definitie van het begrip “terrorisme”. Naast een gebrekkige definitie in het wetsvoorstel, is ook de vraag relevant wie bepaalt welke organisaties als terroristisch worden aangemerkt en wie op sanctielijsten worden geplaatst. Er bestaat immers geen internationaal erkende juridische definitie van het begrip “terrorisme”, waardoor de vaststelling van deze lijsten willekeurig geschiedt. De lijsten van terroristische groepen waarop de Nederlandse overheid zich baseert – die van de Europese Unie en de Verenigde Naties – zijn subjectief. Deze lijsten zijn het resultaat van politieke onderhandelingen en diplomatieke en geopolitieke belangen. Groepen en/of personen kunnen worden toegevoegd of juist verwijderd, wanneer dit op een positieve manier de belangen van de landen met macht behartigt.

Praktijkvoorbeelden bevestigen deze stellingname. Zo stond Nelson Mandela tot 2008 op de terreurlijst van de Verenigde Staten vanwege zijn bijdrage aan het gewapend verzet tegen de toentertijd Zuid-Afrikaanse apartheidstaat. Een ander voorbeeld is de Nederlandse beeldvorming van Indonesische onafhankelijkheidsstrijders, zoals Soekarno, die tijdens de onafhankelijkheidsstrijd werden beschuldigd

¹ Zie, Nederlandse Orde van Advocaten, ‘[Betreft: Consultatie wetsvoorstel strafbaarstelling verheerlijking terrorisme](#)’, 19 februari 2016.

² Zie, College voor de Rechten van de Mens, ‘[Institutioneel racisme in Nederland](#)’, 2025.

van terrorisme en collaboratie.³ In de realiteit was het Nederland die wreed geweld en negatieve beeldvorming toepaste in een poging koloniale macht over en wrede uitbuiting van Indonesië te behouden. Na de Indonesische onafhankelijkheid begon Nederland uitermate langzaam de beeldvorming te veranderen, waarbij excuses pas gemaakt werden door de Koning in 2020. Nu worden de verzetsacties van Palestijnse verzetsbewegingen als terrorisme bestempeld, terwijl het terroristisch en genocidaal geweld van Israël tegen Palestijnse burgers buiten beeld en onbestraft blijft. Dit soort voorbeelden onderstrepen hoe het “terrorisme”-label politiek wordt gebruikt en dus selectief wordt toegepast.

Daar komt bij dat het wetsvoorstel ook het “verheerlijken” van terroristische daden strafbaar wil stellen. Ook deze strafbaarstelling is zeer vaag en is het onduidelijk wat dit precies betekent. In andere landen blijkt dat deze bepaling vooral gebruikt wordt om mensen te vervolgen die zich solidair tonen met de doelen van een bepaalde groep wanneer deze solidariteit botst met het overheidsbeleid. Een dergelijk wetsvoorstel, zoals hier besproken, opent de deuren tot misbruik voor politiek gewin.

Voorbeelden uit de praktijk laten zien hoe dergelijke wetgeving als de onderhavige gebruikt wordt om critici te beperken. Zo gebruiken onder meer Rusland en Turkije vergelijkbare wetgeving om critici het zwijgen op te leggen. Daarnaast wordt in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk vergelijkbare wetgeving ingezet tegen onder meer activisten die demonstreren tegen het genocidale geweld van Israël. Ook in deze landen was het startpunt van de vervolging wetgeving met vage definities, die steeds ruimer kan worden geïnterpreteerd. Zo kunnen burgers die zich uitspreken tegen de illegale bezetting van Palestina en/of voor het recht op gewapend verzet van de Palestijnen, beide volledig legitieme standpunten in het internationaal recht zoals onder andere blijkt uit de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van juli 2024⁴ en uit VN-Resolutie 37/43⁵, door dit wetsvoorstel vervolgd worden. Zelfs enkel uitingen van solidariteit met Palestina, zoals het dragen van de kuffiyeh, het tonen van het watermeloen-symbool of de zinsnede “*From the River to the Sea*”⁶, zijn voorbeelden van hoe legale uitingen kunnen worden gecriminaliseerd voor politieke doeleinden. Het European Legal Support Center constateert in Europa al een toenemende en systematische repressie van solidariteit met Palestina in een maatschappelijk middenveld dat steeds meer bedreigd wordt, onder andere door overheidsinstanties en nieuwe repressieve wetgeving. Dit is onder andere al blootgelegd voor Duitsland⁷ en Nederland dreigt dezelfde richting op te gaan wanneer wetgevingen zoals deze worden aangenomen.

Verder is de ruimte voor willekeur en discriminatie groot. Historisch gezien krijgen gewelddadige groepen uit Westerse hoek zelden het etiket “terroristisch”. Zo blijven Israëlische kolonisten die geweld gebruiken tegen Palestijnse burgers vaak onbenoemd en wordt er weinig tot geen actie genomen tegen deze

³ Zie, Niels Mathijsen, Groene Amsterdammer, ‘[Profiel Soekarno: Terrorist of Vrijheidsstrijder?](#)’, 12 augustus 2020.

⁴ Zie, International Court of Justice, ‘[Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem](#)’, document no. 186-20240719-ADV-01-00-EN, 19 July 2024.

⁵ Zie, VN-Resolutie 37/43, VN Algemene Vergadering, A/37/580 (1982), par. 2.

⁶ Zie, European Legal Support Center, ‘[VICTORY: “From the river to the sea” is protected speech, Dutch court rules!](#)’, 18 Oktober 2023.

⁷ Zie, European Legal Support Center, [Index of Repression](#), 2025.

misdaden.⁸ In 2021 bestormden extreemrechtse gewapende milities het Capitool in de Verenigde Staten. Groepen zoals de Proud Boys, Oath Keepers en Three Percenters waren hierbij aanwezig en pleegden misdrijven. Hun acties zouden kwalificeren als terrorisme in veel van de verschillende gebruikte definities. Toch komen deze organisaties niet voor op de Amerikaanse terreurlijst.⁹ Daarentegen worden mensen met een Islamitische achtergrond bovengemiddeld vaak gecriminaliseerd.¹⁰

Deze wet versterkt die ongelijkheid door de mogelijkheid te geven tot het vergroten van straffen gebaseerd op discriminerende en willekeurige aanmerkingen. In een gezonde democratische rechtsstaat dient ruimte te worden geboden aan protest en (politieke) meningsuitingen, met name wanneer deze meningen haaks staan op het beleid van de Nederlandse overheid en kunnen schuren of zelfs beledigen. Criminalisering van burgers die zich uitspreken tegen schendingen van het internationaal recht en die solidair zijn met burgers en bewegingen die zichzelf verzetten tegen kolonisatie, apartheid en genocide, kent geen plaats in een democratische rechtsstaat. In een goed functionerende democratische rechtsstaat wordt immers juist die ruimte beschermd en niet gecriminaliseerd. Dit wetsvoorstel draagt bij aan de criminalisering van politieke opvattingen, vormt een ernstige inbreuk op de vrijheid van meningsuiting, en belemmert onevenredig het politieke debat.

Daarnaast voegt het weinig toe aan de al bestaande strafbaarstellingen in het Wetboek van Strafrecht. Het wetsvoorstel is arbitrair: er ontbreekt een heldere basis om onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld legitiem gewapend verzet en terrorisme en tussen verschillende vormen van ernstig geweld. Daardoor komt ook de rechtszekerheid in gevaar: het is niet duidelijk welke uitingen straks strafbaar zijn en welke niet. Daarbij zal het ertoe leiden dat het Openbaar Ministerie en rechters zich moeten uitlaten over politieke opvattingen, iets wat onwenselijk is in een democratische rechtsstaat.

Kortom, dit wetsvoorstel past niet in het beeld van een gezonde democratische rechtsstaat. Het is vaag, onnodig, onethisch en bedreigt de rechtsstaat. Om die redenen verzoeken wij dringend dit wetsvoorstel in te trekken.

⁸ Zie, Amnesty International, '[Geweld Israëlische kolonisten onderstreept noodzaak ontmanteling apartheid](#)', 22 april 2024.; PAX, '[Kolonistengeweld ondersteund door Israëlische staat](#)', 23 april 2024.;

The Rights Forum, '[Palestijnse olijvenoogst gaat gepaard met grof geweld van Israëlische kolonisten](#)', 22 oktober 2019.

⁹ Zie, Dorine Booij, NRC, '[De Syrische interim-president staat op terreurlijsten. Wat betekent dat?](#)', 4 februari 2025.

¹⁰ Zie, Liam van de Ven, NRC, '[Toezichthouder: 'Moslims slachtoffer van stelselmatige discriminatie door financiële instellingen'](#)', 6 april 2023.